

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μακροοικονομικά Μεγέθη & Πολιτικές στην Ε.Ε. (Οικονομική II)

Ενότητα: Διάλεξη Ένατη

Κορρές Γεώργιος

Τμήμα Γεωγραφίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
2.1 Διάλεξη Ένατη	4
2.1.1 Ο Δημόσιος Τομέας της Οικονομίας και η Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών:	4
2.1.2 Πληθωριστικό και Αντιπληθωριστικό Κενό:	7

1. Σκοποί ενότητας

2. Περιεχόμενα ενότητας

2.1 Διάλεξη Ένατη

2.1.1 Ο Δημόσιος Τομέας της Οικονομίας και η Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών:

Το δημόσιο που είναι ένας σημαντικός φορέας της οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να διαδραματίσει στην οικονομική ζωή ιδιαίτερη επίδραση και να έχει άμεσα αποτελέσματα στην οικονομική μεγέθυνση και στις οικονομικές μεταβλητές, όπως για παράδειγμα στο εισόδημα, στο προϊόν, στην απασχόληση, στις επενδύσεις κ.ά

Όπως γνωρίζουμε από την συνάρτηση του η συνολική ζήτηση σε μια οικονομία ισούται από τη ζήτηση για κατανάλωση, τη ζήτηση για επενδύσεις, τη ζήτηση του δημοσίου (δηλαδή τις δημόσιες δαπάνες) και τη ζήτηση για καθαρές εξαγωγές (δηλαδή τις εξαγωγές μείον τις εισαγωγές). Δηλαδή, ισχύει η ακόλουθη ταυτότητα:

$$Y = C + I + G = (X - M) \quad (1)$$

(Εισόδημα ή Προϊόν) = (Δαπάνη)

όπου: Y = εισόδημα εθνικό

C = κατανάλωση

I = επενδύσεις

G = δημόσιες δαπάνες

X = εξαγωγές

M = εισαγωγές

Υποθέτοντας για λόγους ευκολίας ότι έχουμε μια «κλειστή» οικονομία όπου δηλαδή δεν υπάρχουν εισαγωγές και εξαγωγές, καθώς επίσης ότι οι επενδύσεις, οι δημόσιες δαπάνες, και η φορολογία είναι σταθερές ποσότητες, $(\bar{I}, \bar{G}, \bar{T})$, και επίσης ότι η συνάρτηση κατανάλωσης (C) και του διαθέσιμου εισοδήματος (Y_d) δίνεται από τους ακόλουθους τύπους, δηλαδή:

$$I = \bar{I},$$

$$G = \bar{G},$$

$$T = \bar{T},$$

$$C = a + b Y_d,$$

$$Y_d = Y - T,$$

Αντικαθιστώντας τα άνω μεγέθη στην συνάρτηση (1) έχουμε:

$$Y = a + b \cdot Y_d + \bar{I} + \bar{G}$$

Αντικαθιστώντας στην άνω την ταυτότητα $Y_d = Y - T$, έχουμε:

$$Y = a + b \cdot (Y - T) + \bar{I} + \bar{G}$$

$$\underline{Y = [1 / (1-b)]}$$

(2)

Η (2) προσδιορίζει το επίπεδο ισορροπίας του εισοδήματος, όπου το εισόδημα ισορροπίας είναι μειωμένο κατά $b\bar{T}/(1-b)$, έναντι του εισοδήματος που θα προέκυπτε από τη μη ύπαρξη των φόρων.

Η αύξηση του ποσού των φόρων θα επιφέρει τη μείωση του εισοδήματος κατά:

$$\Delta Y = \frac{1}{1-b} (-b \Delta T).$$

Ο λόγος της μεταβολής του εισοδήματος προς τη μεταβολή των φόρων, δηλαδή ο λόγος: $\frac{\Delta Y}{\Delta T} = -\frac{b}{1-b}$, που ονομάζεται «πολλαπλασιαστής φόρων» (tax multiplier)

Ιδιαίτερα, όταν υποθέτουμε ότι οι φόροι αποτελούν μια αυτόνομη (ανεξάρτητη) μεταβολή, δηλαδή: $T = \bar{T}$, τότε οι πολλαπλασιαστές του κρατικού τομέα θα έχουν ως ακολούθως:

$$f_{\text{exp.}} = \frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{1}{1-b}, \text{ (πολλαπλασιαστής δαπάνης δημόσιας)}$$

$$f_{\text{taxes.}} = \frac{\Delta Y}{\Delta T} = \frac{-b}{1-b}, \text{ (πολλαπλασιαστής φορολογίας)}$$

$$f_{transfer} = \frac{\Delta Y}{\Delta Tr} = \frac{b}{1-b}, \text{ (πολλαπλασιαστής μεταβιβάσεων)}$$

$$f_{budget} = \frac{\Delta Y}{\Delta G} = 1 \text{ (πολλαπλασιαστής ισοσκελισμένου προϋπολογισμού)}$$

Αντίστοιχα, όταν υποθέτουμε ότι οι φόροι εξαρτώνται από το επίπεδο του εισοδήματος, τότε προκαλείται η αποταμιευτική διαρροή που αλλάζει το αποτέλεσμα

της αυτόνομης μεταβολής στη δαπάνη, δηλαδή: $T = \bar{T} + t \cdot Y$, (όπου t είναι ένας αναλογικός φόρος εισοδήματος και ότι είναι σταθερός είτε εναλλακτικά εάν υπάρχει ένας προοδευτικός φόρος εισοδήματος τότε η τιμή του t αυξάνεται με το συνολικό εισόδημα), οπότε οι πολλαπλασιαστές του κρατικού τομέα θα έχουν ως ακολούθως:

$$f_{exp.} = \frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{1}{1-b+b \cdot t}, \text{ (πολλαπλασιαστής δαπάνης δημόσιας)}$$

$$f_{taxes.} = \frac{\Delta Y}{\Delta T} = \frac{-b}{1-b+b \cdot t}, \text{ (πολλαπλασιαστής φορολογίας)}$$

$$f_{transfer} = \frac{\Delta Y}{\Delta Tr} = \frac{b}{1-b+b \cdot t}, \text{ (πολλαπλασιαστής μεταβιβάσεων)}$$

$$f_{budget} = \frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{1-b}{1-b+b \cdot t} \text{ (πολλαπλασιαστής ισοσκελισμένου προϋπολογισμού)}$$

Τέλος, εάν έχουμε εξωτερικό τομέα, με εισαγωγές και εξαγωγές, ο πολλαπλασιαστής δαπάνης είναι:

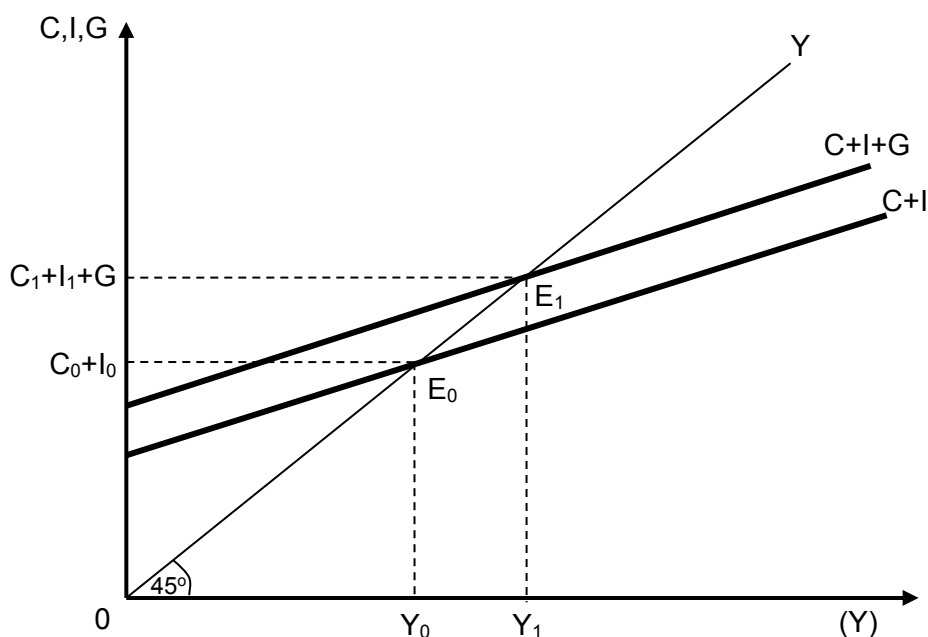
$$f_{exp.} = \frac{1}{1-b+z}, \text{ (πολλαπλασιαστής δαπάνης για εξαγωγές με ανεξάρτητες μεταβολές στις εξαγωγές)}$$

$$f_{exp.} = \frac{-1}{1-b+z}, \text{ (πολλαπλασιαστής δαπάνης για εξαγωγές με ανεξάρτητες μεταβολές στις εισαγωγές).}$$

Η Ισορροπία λοιπόν στην αγορά χρήματος διαμορφώνεται εκεί όπου:

$$\text{Συνολικό Εθνικό Εισόδημα} = \text{Συνολική Δαπάνη}$$

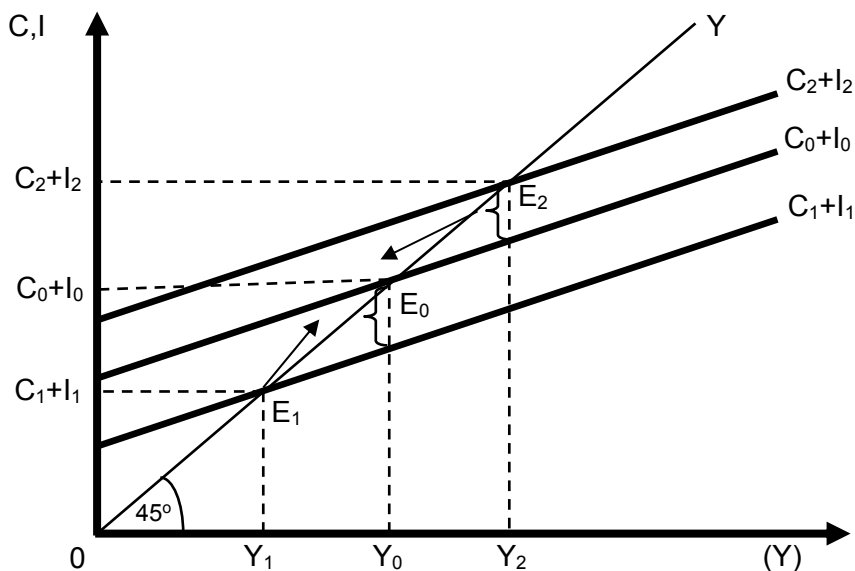
και η διαγραμματική παρουσίαση έχει ως ακολούθως:

Η γραμμή των 45° αποτελεί την γραμμή του εισοδήματος και εκεί όπου τέμνει τις δύο γραμμές της κατανάλωσης και επένδυσης (δηλαδή, $C_0 + I_0$) και της γραμμής της κατανάλωσης και επένδυσης και δημοσίων δαπανών (δηλαδή, $C_1 + I_1 + G_1$) έχω τα δύο σημεία ισορροπίας E_0 και E_1 αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άνω διάγραμμα, όπου έχω το σημείο E_0 (με τις συντεταγμένες $Y_0, C_0 + I_0$) είναι το σημείο ισορροπίας χωρίς δημόσιο τομέα, ενώ το σημείο E_1 (με τις συντεταγμένες $Y_1, C_1 + I_1 + G_1$) είναι το σημείο ισορροπίας με το δημόσιο τομέα

2.1.2 Πληθωριστικό και Αντιπληθωριστικό Κενό:

Όπως ήδη έχουμε αναφέρει σε μια οικονομία το συνολικό εθνικό εισόδημα (Y) θα πρέπει να ισούται με τη συνολική εθνική δαπάνη, ($C + I$) όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την κατανάλωση και την επένδυση. Για λόγους ευκολίας υποθέτουμε ότι έχουμε μια «κλειστή οικονομία» χωρίς εισαγωγές και εξαγωγές και επίσης ότι δεν υπάρχουν δημόσιες δαπάνες. Επίσης υποθέτουμε, για λόγους ευκολίας, ότι η επένδυση ισούται με την αποταμίευση, ($I=S$) και ότι το συνολικό εισόδημα ισούται με το διαθέσιμο εισόδημα, ($Y=Y_d$) οπότε έχουμε τις ακόλουθες σχέσεις που προσδιορίζουν το σημείο ισορροπίας E_0 στο ακόλουθο διάγραμμα:

Το σημείο λοιπόν ισορροπίας E_0 παρουσιάζει την αρχική και σταθερή ισορροπία, όπου οι συντεταγμένες που προσδιορίζουν το συνολικό εισόδημα, (Y_0), ισούται με τη συνολική δαπάνη, ($C_0 + I_0$), και στο σημείο ισορροπίας αυτό δεν υπάρχει ούτε πληθωρισμός, δηλαδή αύξηση τιμών, ούτε αντιπληθωρισμός, δηλαδή μείωση των τιμών.

$$\begin{array}{c}
 Y = C + S, \text{ (Εισόδημα} = \text{Δαπάνη)} \\
 \downarrow \\
 Y = a + b Y_d + [-a + (1-b)Y_d] \\
 \downarrow \\
 Y = a + b Y_d - a + (1-b)Y_d \\
 \downarrow \\
 Y = a + b Y_d - a + Y_d - bY_d \\
 \downarrow \\
 Y = Y_d
 \end{array}$$

Εάν αντίστοιχα υποθέσουμε ότι η δαπάνη είναι μικρότερη από το συνολικό εισόδημα, η θέση που διαγράφεται στο νέο σημείο της πρόσκαιρης ασταθούς ισορροπίας είναι το E_1 που προσδιορίζεται από τα δύο σημεία του συνολικού εισοδήματος, (Y_1), που είναι πλέον μεγαλύτερο από τη συνολική δαπάνη, ($C_1 + I_1$), οπότε υπάρχει το φαινόμενο του αντιπληθωρισμού (δηλαδή της συνεχούς μείωσης των τιμών). Το φαινόμενο του αντιπληθωρισμού οδηγεί σε αστάθεια, όπως για παράδειγμα, η μείωση των τιμών έχει αρνητικές συνέπειες στην μείωση της παραγωγής, των επενδύσεων, της απασχόλησης, του εισοδήματος, της αποταμίευσης και της οικονομικής σταθερότητας. Το φαινόμενο αυτό καλείται «αντιπληθωριστικό κενό». Η ασταθής αυτή ισορροπία και οι αρνητικές συνέπειες θα μειωθούν και θα εξαλειφθούν όταν γίνει η «μετακίνηση» προς στο αρχικό επίπεδο ισορροπίας, δηλαδή από το E_1 στο E_0 , όπως φανερώνει η «φορά» του βέλους από το άγκιστρο.

Αντίστοιχα, εάν υποθέσουμε ότι η δαπάνη είναι μεγαλύτερη από το συνολικό εισόδημα, η θέση που διαγράφεται στο νέο σημείο της πρόσκαιρης ασταθούς ισορροπίας είναι το E_2 που προσδιορίζεται από τα δύο σημεία του συνολικού εισοδήματος, (Y_2), που είναι πλέον μεγαλύτερο από τη συνολική δαπάνη, ($C_2 + I_2$), οπότε υπάρχει το φαινόμενο του πληθωρισμού (δηλαδή της συνεχούς αύξησης των τιμών). Το φαινόμενο του πληθωρισμού οδηγεί σε αστάθεια, όπως για παράδειγμα, η αύξηση των τιμών έχει και πάλι, όπως στην προηγούμενη περίπτωση, αρνητικές επιπτώσεις στην μείωση της παραγωγής, των επενδύσεων, της απασχόλησης, του εισοδήματος, της αποταμίευσης και της οικονομικής σταθερότητας. Το φαινόμενο αυτό καλείται «πληθωριστικό κενό». Η ασταθής αυτή νέα ισορροπία και οι αρνητικές συνέπειες θα μειωθούν και θα εξαλειφθούν όταν γίνει η «μετακίνηση» προς στο αρχικό επίπεδο ισορροπίας, δηλαδή από το E_2 στο E_0 , όπως φανερώνει η «φορά» του βέλους από το άγκιστρο.